

Hoogintelligent

Eerste druk, juni 2012
© 2012 P.L. Ferwerda

ISBN: 978-90-484-2445-0
NUR: 340

Uitgever: Free Musketeers, Zoetermeer
www.freemusketeers.nl

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de directe of indirecte gevolgen hiervan.

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, waaronder begrepen het reproduceren door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of (en dit geldt zonodig in aanvulling op het auteursrecht) het reproduceren (I) ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of (II) voor eigen oefening, studie of gebruik welk(e) niet strikt privé van aard is.

Hoogintelligent

Wat gebeurt er als een
hoogintelligente muis een puber
op sleeptouw neemt

P.L. Ferwerda

Wat vooraf ging

Het Internationale Instituut voor Hersenontwikkeling is misschien wel het beroemdste en tevens het meest mysterieuze instituut in de wereld. Het is slechts bij weinigen bekend en het is al helemaal niet bekend dat het gevestigd is in een voormalig kapitaal buiten in de duinen bij Haarlem in West-Nederland. En dat wil men graag zo houden. Pottenkijkers zijn niet welkom. Vanwaar al die geheimzinnigheid?

Een groep topgeleerden uit de meest toonaangevende landen doet er onderzoek naar de ontwikkeling van het menselijke brein, gebruik makend van alle bekende technologieën, zoals de gentechologie en de kloontechnieken, waarbij uitgebreid getest wordt met dierproeven. Zoals met veel baanbrekend wetenschappelijk onderzoek het geval is, zijn er personen die zich zorgen maken over de gevolgen. Bij hersenonderzoek maken zij zich zelfs heel erge zorgen. Zij vragen zich af wat de gevolgen voor de samenleving zijn als de menselijke geest gemanipuleerd kan worden. Beter om maar geen slapende honden wakker te maken.

Johan Kwartels, directeur van het Instituut heeft zijn handen vol aan het leiden van het bonte gezelschap wetenschappers die grote ontdekkingen doen, maar helaas, het zijn maar mensen, ook kleine dingen over het hoofd zien.

Hoe moet men zich Johan Kwartels probleem voorstellen? Vergelijk het met een grasveld, waaronder mollen hun gangen graven. De meeste tijd bevinden de noeste gravers zich onder de grond, onzichtbaar voor de buitenwereld. Slechts af en toe komt er een door het gras naar boven.

Op een dag was professor Nam Kee onverhoeds opgedoken met sensationeel nieuws. Hij had eindelijk een hoogintelligente muis kunnen kweken. Helaas had hij ook een kleinigheid over het hoofd gezien want in zijn enthousiasme had hij het deurtje van het muizenkooitje open laten staan. Een kleine miljoen euro aan investeringen verpakt in een muizenlichaam waren door dat open deurtje naar buiten geglipt. Een beetje vervelend, meende professor Nam Kee, die het liever anders had gewild.

Hij droeg, volgens de regels van het instituut, het probleem verder over aan de verantwoordelijke directie van het Instituut in de persoon van de heer Kwartels die prompt grijze haren kreeg. Wie zou dat niet in zijn plaats, want de voorzitter van het Bestuur, de heer Archie Sterling moest ingelicht worden en Johan Kwartels had nu de onaangename taak om deze formidabele man te vertellen dat een kleine miljoen euro was verdwenen, ondanks het uiterst kostbare veiligheidssysteem van het instituut dat jammer genoeg geen rekening had gehouden met uitbrekende muizen. Hij wist dat Archie Sterling, zelfs zonder hem goed te kennen, er niet van hield dat investeringen de benen namen en dat het dus een moeilijke boodschap zou worden die hij aan de voorzitter had over te brengen. Hij wilde het niet door de telefoon doen.

Dat was de reden dat Johan Kwartels 's morgens om zes uur bij de uitgang van de westpier op Schiphol stond te wachten. Hij had op teletekst gezien dat het vliegtuig van Northwest Airlines uit Chicago een half uur te vroeg zou landen en had zich moeten haasten om op tijd te zijn. Hij hoefde niet lang te wachten. Archie stapte door de schuifdeur als een van de eersten naar buiten. Hij was goed herkenbaar, vond Johan. Zijn welvarende postuur, het dure maatpak van cashmere, de das van Hermès, en het zijden overhemd vertelden met elkaar één boodschap: hier loopt geld. Het was Johan reeds bekend: Archie hield van geld; het was zijn missie in het leven om zoveel mogelijk ervan te verzamelen. Al het andere was bijzaak.

Johan nam de koffer van Archie over en begeleidde hem naar de auto, waarna ze snel over de A9 naar het instituut reden. Intussen hield Johan de conversatie gaande door beleefd naar zijn gezondheid te informeren en toen dat in orde bleek te zijn, naar de reis.

Hij had een beveiligde spreekkamer gereserveerd die zojuist op afluisterapparatuur was gecontroleerd. Ze namen tegenover elkaar plaats. Hij nam het woord en vroeg, Nederlander zijnde, of hij met de deur in huis mocht vallen. Dat kwam de voorzitter goed uit, want tijd was geld.

‘Vertel het me maar meteen.’

‘Ik heb goed nieuws, beter gezegd zeer goed nieuws en slecht nieuws. Zeg maar waarmee ik moet beginnen.’

‘Kan me niets schelen.’

'Koffie?'

Archie lachte kort.

'Graag. Was dat het goede nieuws, Johan,' vroeg hij spottend, 'dan hebben we dat gehad. Nu het slechte nieuws.'

Het leek Johan beter om eerst met het goede nieuws te beginnen. Hij schonk voor ieder een kop koffie in uit de klaar staande koffiekkan en schoof het schaalpje met koekjes naar Archie.

'Het goede nieuws dan maar,' zei Johan met een triomfantelijk lachje. Hij vouwde zijn handen als in een gebed, alsof hij de hemel dankte. 'We hebben uitstekende testresultaten op een muis van het ras M 83 gezien, waarbij we een hoogintelligent exemplaar hebben kunnen kweken. Zijn codenaam is, vergeef het gebrek aan originaliteit, Einstein. Enkele eigenschappen: hij kan spreken in de grote talen van de wereld en in het Nederlands, hij heeft het wiskundebrein van een wonderkind, een groot geheugen en een grote capaciteit om dingen aan te leren en daarmee zich te verbeteren.'

'Zijn er grenzen aan zijn capaciteit?'

'Dat moet natuurlijk wel, al hebben wij die nog niet kunnen ontdekken.'

'Een opmerkelijke doorbraak,' zei Archie en nam een slok van zijn koffie. 'Dat zullen de geldschietters wel leuk vinden.' Er was voor een vermogen geïnvesteerd in dit instituut en het was gewoon fantastisch dat het een echte intelligente muis had gebaard. Het zou weer vele geldbronnen toegankelijk maken, zodat het onderzoek op nog grotere schaal kon worden voortgezet, en, wat ook niet te versmaden was, er vielen altijd wel wat kruimels van de tafel voor Archie. Er was dan ook alle reden om in de handen te wrijven, een genetisch bepaald gebaar van de familie Sterling om blijde verwachting uit te drukken.

'Hiermee kan ik zeer goed leven, Johan,' zei Archie tevreden. Maar de Archies van deze wereld kijken ook verder. 'Hebben jullie al analyses gemaakt van herkomst van dit resultaat? Zou je weer zo een beestje kunnen kweken?'

Hij zag dat Johan moeite had met het antwoord.

'Dat is nog in onderzoek. Het werken met levende dieren betekent dat je werkt met dieren die al van zichzelf eigenschappen bezitten en je weet niet precies hoeveel intelligentie je toevoegt.'

‘Het antwoord is dus: nee. Was dit het slechte nieuws?’

Johan schudde zijn hoofd.

‘Geef me dan maar meteen het slechte nieuws.’

Johan keek naar zijn handen en lachte schaapachtig om zijn spanning te verbergen. Hij was er niet zeker van dat Archie met het slechte nieuws zou kunnen leven. Hij ademde diep in en stak van wal. ‘Einstein is vertrokken.’

‘Hoe bedoel je vertrokken?’

‘Hij is weg, pleite.’

‘Dat,’ zei Archie droog, ‘zullen de geldschieters niet leuk vinden.’ Hij was lijkkeek geworden om daarna de geelgroene kleur van een dollarbiljet aan te nemen. Plotseling greep hij met een van pijn vertrokken gezicht naar zijn linkerborst, draaide op een vreemde wijze met zijn ogen, en zakte in zijn stoel ineen. Reanimatie hielp niet meer.

Er was gebeurd wat Johan vreesde. Met dit slechte nieuws bleek Archie niet te kunnen leven. Hij belde voor een ambulance.

Liever oude kaas

Robert was de puberzoon en de enige nakomeling in het gezin Brink. Hij baarde zijn ouders zorgen omdat er nog steeds geen aanwijzing was dat deze puber ooit een volwassen en verantwoordelijke burger zou worden. Zo mankeerde het bijvoorbeeld aan bevredigende resultaten op school. Nú zag het er naar uit dat hij een vmbo-aanwijzing zou krijgen, in plaats van een voor het vwo, zodat hij later niet door zou kunnen gaan naar de universiteit. Naast zijn laconieke en weinig serieuze houding tegenover zijn studie, waren zij bovendien bezorgd over zijn gebrek aan concentratie en punctualiteit. En alsof dat niet genoeg was, hadden zij problemen met zijn kleding. Hij droeg zijn overhemd uit zijn broek, had een veel tekort denim jasje daaroverheen en zijn spijkerbroek hing zo laag op zijn heupen dat zijn kruis half op zijn knieën hing, waarbij de broekspijpen over de grond sleepten. Bovendien vertikte hij het om zijn haren te kammen, maar smeerde hij het vol met gel om er vervolgens met zijn handen en met veel geduld een artistieke chaos van te maken. Het verschil van inzicht over de kleding was terug te brengen tot een onvermogen van de ouders om te begrijpen wat cool is om maar niet te spreken van vet of heftig; een verwarrend generatiekloofje.

In het huis aan de Kleverlaan in Haarlem, waar de Brinkjes voor het avondeten aan tafel zaten, heerste dan ook geen gezellige stemming. Tijdens het eten werd weinig gesproken. Roberts moeder keek naar hem met de getergde blik van een diep teleurgestelde opvoedster. En zijn vader, die veel van zijn ambities in de loop der jaren in rook had zien opgaan, kon ook niet veel vreugde opbrengen nu zijn laatste kans in dit leven, zijn zoon, nog minder dan zijn evenbeeld dreigde te worden. De familie verkeerde in degradatiegevaar om het in voetbaltermen te zeggen. Het probleem was duidelijk en samen te vatten in de vraag: hoe voedt men een puber op? Naast deze ouderlijke frustratie was er een andere belemmering voor een goed tafel-

gesprek: Robert had de gewoonte om alle vragen en opmerkingen af te doen met dooddoeners als: ik weet niet, dat kan, bijna, het gaat, enzovoort.

‘Heb je het huiswerk af, knul,’ vroeg zijn moeder.

‘Bijna.’

‘Is het moeilijk,’ vroeg vader met een zekere spanning in zijn stem.

‘Het gaat.’

Zijn vader schoot het te binnen dat de kwaliteit van deze uitingen die van een éénjarige, die alleen geluidjes voortbrengt, niet belangrijk te boven ging. De antwoorden waren zo gekozen dat het elke inhoud zou missen. Hij werd in zijn lucide bespiegelingen gestoord door een verstikte gil en de daarbij passende uitpuilende ogen van zijn echtgenote. Hij zag dat zij beide handen naar de keel had gebracht en verschrikt naar de plint onder het theetafeltje staarde. Aangezien zij geen enkele reputatie had als tragédienne begreep vader dat er wat aan de hand moest zijn.

‘Een muis,’ hoorde vader haar verstikt uitbrengen.

Vader rilde want hij had de pest aan muizen. Vroeger had hij wel eens een in de hand gehad, maar die was er zo weer uitgeglijpt. Ze hadden geen ruggengraat, had men hem wel eens verteld. Hij had de pest aan alles wat geen ruggengraat had.

‘Vang dat beest, alsjeblieft,’ riep moeder die bijna hyperventileerde.

‘Wat kan zo een muis je nou schelen,’ zei Robert, ‘ze doen toch niets. Mag ik alsjeblieft rustig eten? Dit is heel slecht voor de spijsvertering.’

‘Ik krijg geen hap meer door mijn keel,’ zei moeder, die nog steeds een hand om haar keel hield alsof ze ieder moment kon overgeven.

Vader Brink zag de bui hangen. Het dooreten zou hem onmogelijk worden gemaakt als hij niet achter de muis aan zou gaan. Hij stond langzaam op, met veel lawaai van zijn schuivende stoel, zodat de muis een kans kreeg om zich uit de voeten te maken – de basisstrategie van de onwillige muizenvanger.

‘Wij mannen moeten altijd de rotklusjes opknappen. Hou er rekening mee dat het knaagdieren zijn, en die kunnen je flink bijten.’ Hij keek vervolgens met een vage blik over de vloer en zei: ‘Het heeft geen zin meer. Ik ben te laat. Hij is weg. Hij is natuurlijk door zo een heel

klein gaatje gekropen en is nu vermoedelijk bij het avondeten van de burenen.' Hij keek als een goochelaar na een geslaagde truc. 'Sommige problemen lossen zichzelf op,' zei hij, superieur glimlachend, en ging weer zitten om zijn maaltijd af te maken.

'Dat noem je toch geen zoeken. Zo kan ik het ook!'

'Laat dat beest toch met rust, jullie zouden het toch ook niet leuk vinden als je telkens opgejaagd zou worden.' De zoon, een persoon van weinig woorden, voelde zich geroepen. Voor zijn doen was dit een helder betoog.

Moeder begreep dat ze meer wapens in de strijd moest werpen. 'Ik doe straks geen oog dicht als ik weet dat er een muis in ons huis is. Wat zijn jullie voor kerels. Kunnen nog niet eens een muis vangen. Zal ik de buurman roepen?'

Dat was bedoeld als een hefboom en het werkte patent.

'Ik kan heus wel een muis vangen, daar heb ik de buurman niet voor nodig.'

'Doe dan wat en zit hier niet te niksen terwijl het hier in huis krioelt van de muizen.'

'Ik eet eerst even af; hij zal zo wel weer tevoorschijn komen.'

'Ik roep de buurman.' Moeder, nu gemobiliseerd, maakte aanstalten om de telefoon te pakken.

De twee mannen stortten zich op de telefoon om haar het bellen onmogelijk te maken. Hun actie was hetzelfde, de motieven waren verschillend. Vader wilde niet de blamage dat hij geen muis durfde te vangen en zoonlief wilde dat ze rustig konden afeten, zonder dat er een buurman om je heen liep die bezig was muizen te vangen.

De muis was weer op het toneel verschenen want hij wilde de mannen beter leren kennen. Hij ging goed zichtbaar in het midden van de kamer zitten. De vrouw had hem het eerst in de gaten.

'Daar! Daar!' riep ze en ze wees met haar uitgestrekte mollige arm naar het kleine harige figuurtje op het zeil. Ze klom zonder dralen op de zitting van haar stoel en begon onafgebroken te gillen. Dit had de gewenste uitwerking op de mannen. Ze stortten zich op de muis en de chaos was snel compleet, zoals op elk slagveld.